

Poradnik dla migrantek i migrantów

mieszkających w Poznaniu
i powiecie poznańskim

Dzień dobry! Witaj w Poznaniu! Witaj w powiecie poznańskim!

Jest nam miło, że wybrałeś/wybrałaś Poznań lub inną miejscowość w naszym regionie, że tutaj zdecydowałeś/zdecydowałaś się zamieszkać, pracować, uczyć się, wychowywać dzieci, żyć.

Wiemy, że pierwsze miesiące w nowym kraju bywają trudne - nowe osoby w pracy, w sąsiedztwie, inny język, inne zasady i dodatkowo wiele procedur, które trzeba spełnić. Dlatego chcemy ułatwić Ci zapoznanie się z podstawowymi instytucjami, z którymi możesz mieć kontakt.

Jeżeli będziesz miał/miała jakieś pytania czy wątpliwości zawsze możesz zwrócić się do osób pracujących w Migrant Info Point (MIP), odpowiemy na Twoje pytania, podpowiemy, co robić w danej sytuacji. Sprawdź, jakie inne możliwości wsparcia oferujemy. Może chciałbyś/chciałabyś nauczyć się języka polskiego, dowiedzieć się jak napisać CV w języku polskim albo spotkać przyjaciół?

MIP jest miejscem, w którym migranci i migrantki mogą uzyskać informację i wsparcie związane z legalizacją pobytu, pracą oraz sprawami związanymi z życiem codziennym. Pomagamy wypełniać formularze, tłumaczymy i wyjaśniamy zawiłości polskiego prawa. Stale staramy się rozszerzać naszą ofertę – proponujemy warsztaty, kursy językowe, szkolenia, spotkania integracyjne. Pracują tu osoby, które mają doświadczenie oraz wiedzę w sprawach związanych z funkcjonowaniem w Polsce – pracownicy biura, prawnicy, doradcy i lektorzy. W MIP mówimy w czterech językach: po polsku, rosyjsku, ukraińsku i angielsku.

Do zobaczenia w MIP!

Zespół Migrant Info Point

PORADNIK DLA MIGRANTEK I MIGRANTÓW MIESZKAJĄCYCH W POZNANIU I POWIECIE POZNAŃSKIM

Copyright© by Fundacja Centrum Badań Migracyjnych

Autorki – Agata Pakieła, Kateryna Pakhuta

Aktualizacja II wydania – Agnieszka Narożniak

Aktualizacja III wydania – Aleksandra Dziurzyńska, Joanna Spychała

Wsparcie: Izabela Czerniejewska, Agnieszka Narożniak

Wydanie III

Grafika i skład: Aleksandra Urbańska-Ziemek

Koordinacja wydania: Anna Mieszala

Wydawca: Fundacja Centrum Badań Migracyjnych

Migrant Info Point

Al. Marcinkowskiego 11

61-827 Poznań

www.migrant.poznan.pl

FB: migrantinfopoint

Instagram: migrantinfopoint

e-mail: office@migrant.poznan.pl

Wydanie współfinansowane ze środków

Spis treści

1. Legalizacja pobytu	6
Wizy	6
Zezwolenia na pobyt	7
Obywatelstwo polskie	8
Ochrona czasowa dla obywateli Ukrainy	10
2. Zameldowanie i PESEL	12
Zameldowanie	12
PESEL	13
3. Praca w Polsce	14
Praca bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę	14
Zezwolenie na pracę	15
Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę	15
Oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi	16
Zezwolenie na pracę sezonową	16
Wykonywanie pracy przez obywateli Ukrainy	16
Umowy	17
4. Działalność gospodarcza	19
5. Edukacja	20
Przedszkole i zerówka	20
Szkoła	21
Studia	22
6. Leczenie i ubezpieczenie	22
7. Emerytura i renta	24
8. Pomoc społeczna	25
9. Prawo jazdy	27
10. Komunikacja miejska w Poznaniu	28

1. Legalizacja pobytu

Wizy

Ważna wiza uprawnia do pobytu w Polsce przez określoną w niej liczbę dni.

Wizy wydają konsulowie, a sama wiza wskazuje zakres Twoich uprawnień. Po pierwsze, zwróć uwagę na dopuszczalną liczbę dni pobytu, gdyż zazwyczaj liczba ta różni się od okresu ważności wizy (np.: 90 dni pobytu w ciągu 180 dni ważności wizy). Ponadto, sprawdź, czy posiadana wiza uprawnia do jednego wjazdu, czy też pozwala wielokrotnie przekraczać granicę (oczywiście wraz z ważnym dokumentem podróży). W tym drugim przypadku na wizie znajduje się oznaczenie „MULT”. Po trzecie, ustal jaki cel wydania wskazano na wizie (oznaczony jest cyframi) i czy zgadza się z rzeczywistym celem pobytu. Może to mieć znaczenie w różnych sytuacjach; na przykład nie można pracować, posiadając wizę wydaną w celu turystycznym (01).

Przedłużenie wizy przez wojewodę podczas pobytu cudzoziemca w Polsce jest możliwe, ale tylko w wyjątkowych sytuacjach, dlatego jeśli chcesz pozostać dłużej, powinieneś/powinnaś w czasie swego legalnego pobytu na podstawie wizy złożyć wniosek o zezwolenie na dalszy pobyt. To samo dotyczy cudzoziemców, którzy wjechali do Polski w ruchu bezwizowym (są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy).

WAŻNE: Złóż wniosek o pobyt czasowy zanim skończy się Twój okres pobytu na podstawie wizy lub w ramach ruchu bezwizowego. Jeśli przekroczysz ten termin, Twój dalszy pobyt w Polsce zgodnie z przepisami polskiego prawa, zostanie uznany za nielegalny.

Zezwolenia na pobyt

Zezwolenie na pobyt czasowy jest wydawane cudzoziemcom, którzy planują przebywać w Polsce dłużej niż 3 miesiące i mają określony cel pobytu, jak np.: praca, studia, poszukiwanie pracy po ukończeniu studiów, wolontariat, badania naukowe, staż, prowadzenie działalności gospodarczej, połączenie z rodziną lub inne ważne okoliczności, które zostaną udowodnione.

Niektórzy cudzoziemcy mogą ubiegać się o zezwolenie na pobyt stały. Są to m.in.: osoby o polskim pochodzeniu, posiadacze ważnej Karty Polaka, małżonkowie obywateli polskich (którzy pozostają w związku małżeńskim co najmniej 3 lata oraz przed złożeniem wniosku oraz przebywali w Polsce 2 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy wydanego w celu pobytu z małżonkiem). Natomiast pozostali cudzoziemcy, którzy legalnie przebywają w Polsce od 5 lat bez zbyt długich przerw, posiadają regularne i stabilne źródło dochodu, ubezpieczenie zdrowotne oraz mają potwierdzoną znajomość języka polskiego na poziomie co najmniej B1, mogą ubiegać się o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE (wbrew nazwie zezwolenie to nie uprawnia do stałego pobytu w całej Unii Europejskiej, a jedynie w Polsce).

Wniosek o zezwolenie na pobyt składa się do wojewody właściwego dla miejsca zamieszkania cudzoziemca/cudzoziemki. Konieczne jest osobiste stawiennictwo w urzędzie wojewódzkim w celu oddania odcisków palców, przedłożenie odpowiednich dokumentów oraz wniesienie opłaty skarbowej.

OPŁATA WYNOSI:

pobyt czasowy

340 zł

440 zł

(w przypadku zezwolenia na pobyt czasowy i pracę)

**pobyt stały/
pobyt rezydenta
długoterminowego EU**

640 zł

Wniosek o zezwolenie na pobyt stały na dla posiadaczy Karty Polaka nie podlega opłacie.

Jeśli Twój wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie i nie otrzymasz zezwolenia, masz prawo wnioskować o zwrot opłaty.

PAMIĘTAJ: Jeśli wojewoda wyda negatywną decyzję w Twojej sprawie, zawsze możesz się odwołać w terminie 14 dni od doręczenia decyzji.

W przypadku, gdy wojewoda udzieli zezwolenia na pobyt, otrzymasz plastikową kartę – dokument potwierdzający prawo pobytu, tzw. kartę pobytu. Przy posiadaniu ważnego dokumentu podróży (np. paszportu), karta pobytu uprawnia do wielokrotnego przekraczania granicy polskiej.

Opłata za kartę pobytu wynosi 100 zł, przy czym przewidziano zniżki dla niektórych grup cudzoziemców (np. studenci, uczniowie).

UWAGA: Powyższe zasady dotyczą cudzoziemców niebędących obywatelami Unii Europejskiej (UE) ani członkami rodzin obywateli UE. Obywatele UE i członkowie ich rodzin mogą przebywać w Polsce na innych, mniej sformalizowanych zasadach.

Obywatelstwo polskie

Cudzoziemcy mogą uzyskać obywatelstwo polskie na kilka sposobów. W praktyce, najczęściej jest to:

Nadanie obywatelstwa polskiego

Każdy cudzoziemiec i każda cudzoziemka, niezależnie od tego jakie ma dokumenty pobytowe i jak długo przebywa w Polsce, może bezpłatnie złożyć wniosek do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie obywatelstwa za pośrednictwem wojewody lub konsula. Decyzja w dużej mierze jest uzależniona od uzasadnienia wniosku oraz informacji, które się do niego załączy. Szczególnie istotne są dokumenty potwierdzające osiągnięcia zawodowe, działalność społeczną, czy inne aktywności na rzecz społeczeństwa i Polski. Prezydent może, ale nie musi nadać cudzoziemcowi/cudzoziemce obywatelstwo polskie. Odмова nie blokuje jednak innych możliwości składania wniosków o obywatelstwo.

Uznanie za obywatela polskiego

Decyzję w tej sprawie wydaje wojewoda. Warunki są ściśle określone i dotyczą z reguły odpowiednio długiego pobytu w Polsce na określonej podstawie. Warunkiem jest zasadniczo także znajomość języka polskiego poświadczona odpowiednim certyfikatem. Opłata skarbową za wydanie decyzji wynosi 219 zł.

Ważne adresy:

**Wielkopolski Urząd Wojewódzki
w Poznaniu**

Wydział Spraw Cudzoziemców

pl. Wolności 17

61-739 Poznań

infolinia: 61 850 87 77

<https://migrant.poznan.uw.gov.pl/>

**Delegatura Wielkopolskiego
Urzędu Wojewódzkiego w Kaliszu**

ul. Kolegialna 4

62-800 Kalisz

**Delegatura Wielkopolskiego
Urzędu Wojewódzkiego w Koninie**

ul. Aleje 1 Maja 7

62-510 Konin

**Delegatura Wielkopolskiego
Urzędu Wojewódzkiego w Lesznie**

Plac Kościuszki 4

64-100 Leszno

**Delegatura Wielkopolskiego
Urzędu Wojewódzkiego w Pile**

ul. Dzieci Polskich 26

64-920 Piła

**Punkt Obsługi Klienta
w Sprawach
Obywatelstwa Polskiego**

al. Niepodległości 16/18

61-713 Poznań

infolinia: 61 854 10 32

[www.poznan.uw.gov.pl/
obywatelstwo-polskie](http://www.poznan.uw.gov.pl/obywatelstwo-polskie)

Ochrona czasowa dla obywateli Ukrainy

UWAGA: Wszystkie informacje wskazane w tej części są aktualne na dzień 1.10.2023 r. Pamiętaj, by upewniać się, że przepisy nie uległy zmianie.

Status UKR

Status UKR to status pobytowy przyznawany migrantom uciekającym z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi. Może otrzymać go każdy obywatel i obywatelka Ukrainy lub członek/członkini jego rodziny, który wjechał na terytorium Polski po 24.02.2022 r.

W ciągu 30 dni od dnia wjazdu do Polski należy udać się do urzędu miasta lub gminy w celu otrzymania numeru PESEL, a z nim statusu pobytowego zezwalającego na legalne pozostanie w Polsce. Status UKR daje migrantom, którzy go posiadają następujące prawa:

- ▶ Legalny pobyt do 4.03.2024 r. (a w niektórych przypadkach – do 30.08.2024 r. lub 30.09.2024 r.) z ewentualną możliwością dalszego przedłużenia zależnie od sytuacji w Ukrainie.
- ▶ Dostęp do powszechnego systemu ubezpieczeń oraz niektórych świadczeń socjalnych.
- ▶ Dostęp do rynku pracy (brak konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę, pracodawca zgłasza jedynie w ciągu 14 dni podjęcie pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy) oraz możliwość prowadzenia działalności gospodarczej.
- ▶ Wsparcie finansowe po przyjeździe do Polski.

Ochrona czasowa UE

Jeśli nie jesteś obywatelem/obywatelką Ukrainy, ale zamieszkiwałeś/zamieszkiwałaś na jej terytorium przed 24.02.2022 r., może przysługiwać Ci prawo do ochrony czasowej w Polsce na podstawie decyzji Rady Unii Europejskiej. Sprawdź, czy znajdujesz się w uprawnionej grupie, na przykład na stronie: www.gov.pl/web/ochrona/dla-kogo.

Aby uzyskać zaświadczenie o objęciu ochroną czasową UE, musisz skontaktować się z Urzędem do Spraw Cudzoziemców w Warszawie. Wniosek możesz złożyć pocztą, e-mailem, przez profil zaufany lub osobiście.

Obywatele Ukrainy, korzystający z ochrony czasowej w Polsce i posiadający numer PESEL ze statusem UKR mogą ubiegać się na zasadach ogólnych o: zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, zezwolenie na pobyt w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wyższych kwalifikacji (BLUE CARD), zezwolenie na pobyt w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

Pamiętaj, że możesz utracić status UKR, jeśli:

- ▶ wyjedziesz z Polski na okres powyżej 30 dni,
- ▶ korzystasz z ochrony czasowej na terenie innego niż Polska państwa członkowskiego UE przyznanej z powodu działań wojennych prowadzonych w Ukrainie.

Ważne adresy:

Status UKR możesz uzyskać w dowolnym urzędzie miasta lub urzędzie gminy, bez względu na miejsce zamieszkania.
W Poznaniu będzie to:

Urząd Miasta Poznania
Wydział Spraw Obywatelskich
ul. Libelta 16/20
61-706 Poznań
tel.: 61 646 33 44

Urząd do Spraw Cudzoziemców
ul. Taborowa 33
02-699 Warszawa

2. Zameldowanie i PESEL

Zameldowanie

Zameldowanie oznacza rejestrację miejsca pobytu/zamieszkania w Polsce pod konkretnym adresem. Należy pamiętać, że zameldowanie nie daje żadnych uprawnień w stosunku do lokalu; jest to jedynie potwierdzenie, że dana osoba przebywa pod podanym adresem. Cudzoziemiec/cudzoziemka ma obowiązek zameldowania się, jeśli zamierza przebywać w Polsce ponad 30 dni. Cudzoziemiec/cudzoziemka powinien/powinna zameldować się najpóźniej czwar-

tego dnia po przybyciu do danego miejsca pobytu. Nie dotyczy to tylko obywateli UE i członków ich rodzin, którzy mają 30 dni na zameldowanie się. Co istotne, nie można się zameldować na okres dłuższy niż wskazany w dokumencie uprawniającym do pobytu w Polsce jak wiza czy karta pobytu.

Aby zameldować się pod danym adresem, należy przedstawić w urzędzie miasta lub gminy następujące dokumenty:

- ▶ paszport albo inny dokument potwierdzający tożsamość,
- ▶ dokument potwierdzający legalny pobyt w Polsce (wiza, karta pobytu),
- ▶ wypełniony formularz meldunkowy,
- ▶ dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu (umowa najmu, akt notarialny).

Zameldowania można także dokonać przez internet. Zameldowanie jest bezpłatne.

PESEL

PESEL to 11-cyfrowy numer identyfikacyjny, który posiadają co do zasady obywatele polscy i cudzoziemcy zamieszkujący w Polsce. PESEL bardzo ułatwia załatwianie wielu spraw, szczególnie urzędowych – w tym rozliczenie podatków. Jeśli złożysz wniosek o zameldowanie, numer PESEL zostanie Ci nadany automatycznie. Numer PESEL mogą otrzymać także cudzoziemcy niezameldujący (niezameldowani) w Polsce, jednak w takim przypadku konieczne jest złożenie wniosku o nadanie numeru PESEL ze wskazaniem przepisu prawnego, z którego wynika obowiązek jego posiadania. Zarówno wniosek o zameldowanie, jak i o nadanie numeru PESEL znajdziesz na stronie internetowej urzędu miasta/gminy Twojego zamieszkania (w całej Polsce formularz wniosku wygląda tak samo).

UWAGA: Szczególne zasady dotyczą obywateli Ukrainy chroniących się w Polsce przed wojną po 24.02.2022 r. (patrz str. 10).

Ważne adresy:

Numer PESEL możesz uzyskać w dowolnym urzędzie miasta lub urzędzie gminy, bez względu na miejsce zamieszkania. W Poznaniu będzie to:

**Urząd Miasta Poznania
Wydział Spraw Obywatelskich
i Uprawnień Komunikacyjnych**

ul. Libelta 16/20

61-706 Poznań

oraz

ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 404

61-441 Poznań

3. Praca w Polsce

Zasadą jest, że cudzoziemiec/cudzoziemka może podjąć pracę w Polsce, jeśli spełnia łącznie następujące warunki:

- ▶ przebywa w Polsce legalnie,
- ▶ ma zezwolenie na pracę (w określonych sytuacjach nie jest wymagane, o czym przeczytać można niżej),
- ▶ podstawa pobytu pozwala na wykonywanie pracy (nie jest to np. wiza turystyczna lub inny dokument wykluczający podjęcie pracy).

Praca bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę

Jeśli jesteś obywatelem/obywatelką państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Konfederacji Szwajcarskiej albo określonym członkiem/członkinią rodziny takiego obywatela/obywatelki, masz prawo do pracy w Polsce bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę.

Ponadto, niekiedy podstawa prawna Twojego pobytu (przykładowo: status uchodźcy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zezwolenie na pobyt czasowy udzielone ze względu na małżeństwo z obywatelem RP) lub Twój status (przykładowo: jesteś studentem/studentką studiów stacjonarnych lub absolwentem/absolwentką polskiej uczelni), może umożliwiać podejmowanie pracy bez zezwolenia.

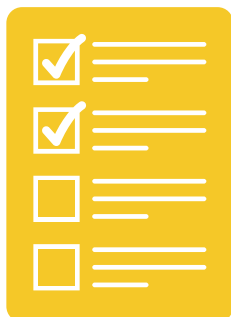
Jeśli zastanawiasz się jakie przesłanki wpływają na brak konieczności uzyskania zezwolenia, skonsultuj to w Migrant Info Point (MIP).

Zezwolenie na pracę

Jeśli potrzebujesz zezwolenia na pracę – Twój pracodawca musi złożyć wniosek w urzędzie wojewódzkim. Zasadą jest, że pracodawca musi dołączyć informację starosty, z której wynika, że wśród obywateli polskich brak jest osób, które mogą spełnić wymagania pracodawcy. Ofertę pracy pracodawca składa w powiatowym urzędzie pracy.

W niektórych przypadkach informacja od starosty nie jest wymagana, między innymi gdy wojewoda wydaje przedłużenie zezwolenia na pracę dla tego samego cudzoziemca/tej samej cudzoziemki na tym samym stanowisku u tego samego pracodawcy albo gdy chodzi o pracę w poszukiwanym zawodzie, np. jako informatyk czy pracownik medyczny.

Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę

Jeśli głównym celem Twojego pobytu w Polsce jest praca, najlepiej uzyskać jednolite zezwolenie na pobyt czasowy i pracę. Wniosek o takie zezwolenie musisz złożyć osobiście w urzędzie wojewódzkim (Twój pracodawca wypełnia tylko załącznik do wniosku).

Zezwolenie na pracę oraz zezwolenie na pobyt czasowy i pracę wydawane jest dla konkretnej osoby i pozwala na pracę u wskazanego w zezwoleniu pracodawcy, na określonym stanowisku, za wynagrodzeniem nie mniejszym niż podane, w określonym wymiarze czasu pracy, przez wskazany okres czasu. Jeśli zmieniasz pracodawcę, stanowisko, wymiar czasu pracy albo Twoje wynagrodzenie zostanie obniżone, zezwolenie musi zostać zmienione lub wydane ponownie.

PAMIĘTAJ: Masz obowiązek poinformować wojewodę o utracie pracy w terminie 15 dni roboczych, inaczej w razie zmiany pracodawcy Twoje zezwolenie na pobyt nie zostanie zmienione i możesz mieć problem z uzyskaniem kolejnego.

Oświadczenie o powierzeniu pracy cudzoziemcowi

Jeśli jesteś obywatelem/obywatelką Armenii, Białorusi, Gruzji lub Mołdawii, możesz podejmować pracę w Polsce bez obowiązku uzyskiwania zezwolenia na pracę, pod warunkiem wpisania do ewidencji oświadczenia pracodawcy o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Twój pracodawca musi złożyć oświadczenie w powiatowym urzędzie pracy. Wpisane do ewidencji oświadczenie (podobnie jak zezwolenie na pracę) pozwala na pracę tylko u wskazanego pracodawcy, na określonych warunkach. Oświadczenie o powierzeniu pracy może być ważne do 24 miesięcy, następnie pracodawca może wystąpić o zarejestrowanie kolejnego.

Zezwolenie na pracę sezonową

Praca sezonowa to praca wykonywana w rolnictwie, ogrodnictwie, turystyce, w ramach działalności uznanych za sezonowe przez okres nieprzekraczający 9 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego. Wniosek o zezwolenie na pracę sezonową składa pracodawca w powiatowym urzędzie pracy.

Wykonywanie pracy przez obywateli Ukrainy

Jeśli jesteś obywatelem/obywatelką Ukrainy przebywającym w Polsce legalnie (patrz str. 10), możesz wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę czy rejestracji oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. Twój pracodawca musi jednak zgłosić podjęcie przez Ciebie pracy w powiatowym urzędzie pracy w terminie 14 dni od jej rozpoczęcia. Poproś go o potwierdzenie takiego zgłoszenia, abyś w razie kontroli mógł/mogła udowodnić, że wykonujesz pracę legalnie.

PAMIĘTAJ: Ta informacja jest aktualna na dzień 1.10.2023 r. Sprawdzaj systematycznie, czy przepisy nie uległy zmianie!

Umowy

Jeśli chcesz podjąć pracę w Polsce, pamiętaj o zawarciu umowy na piśmie ze swoim pracodawcą. Zatrudnianie cudzoziemców jest możliwe na podstawie różnych rodzajów umów, z których najważniejsze to:

Umowa o pracę

- ▶ najkorzystniejsza dla pracownika,
- ▶ praca jest świadczona w ustalonych godzinach, miejscu i pod nadzorem pracodawcy,
- ▶ pracodawca jest zobowiązany odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
- ▶ masz prawo do urlopu wypoczynkowego, świadczeń w przypadku choroby, świadczeń zdrowotnych i innych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego.

Twój pracodawca ma obowiązek wydać Ci oryginalny egzemplarz zezwolenia na pracę oraz umowę w języku dla Ciebie zrozumiałym. Masz prawo wymagać tych dokumentów od pracodawcy.

Umowa zlecenie

- ▶ umowa cywilnoprawna,
- ▶ zawarta z osobą, która będzie miała możliwość wykonywania pracy samodzielnie, bez kontroli pracodawcy,
- ▶ pracodawca zobowiązany jest odprowadzać składki na ubezpieczenie pracownika do ZUS,
- ▶ pracownikowi nie przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego,
- ▶ po zakończeniu umowy pracodawca nie ma obowiązku zatrudniania pracownika na kolejny okres.

WAŻNE: Zleceniodawca nie ma obowiązku odprowadzać składki na Twoje ubezpieczenie chorobowe, ale robi to, jeśli zgłosisz taką chęć. W tej sytuacji będziesz mógł/mogła otrzymać wynagrodzenie nawet, jeśli zachorujesz lub zajdziesz w ciążę i nie będziesz w stanie wykonywać zlecenia. Ubezpieczenie chorobowe daje Ci również prawo do zasiłku macierzyńskiego, jeśli urodzisz dziecko.

Jeśli jesteś zatrudniony/zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenie Twój pracodawca ma obowiązek odprowadzać za Ciebie składki ubezpieczeniowe. Masz prawo poprosić go o potwierdzenie zgłoszenia Cię do ubezpieczenia (tzw. formularz ZUS ZUA), jak i regularnego odprowadzania składek (tzw. informacja o ubezpieczonym). Swoją aktualną sytuację ubezpieczeniową możesz sprawdzić na oficjalnej stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, logując się do konta PUE ZUS.

Umowa o dzieło

- ▶ umowa cywilnoprawna,
- ▶ wykonawca dzieła zobowiązuje się do dostarczenia wyniku pracy zgodnie z ustaleniami zawartymi w umowie (istotą jest wykonanie dzieła, konkretnego rezultatu pracy),
- ▶ zasadniczo wykonawcy nie przysługują żadne świadczenia socjalne i należy we własnym zakresie zadbać o swoje ubezpieczenie.

WAŻNE: Umowa o dzieło jest najmniej korzystną formą zatrudnienia, gdyż nie gwarantuje ubezpieczenia.

Ważne adresy:

Wielkopolski Urząd Wojewódzki

Wydział Spraw Cudzoziemców w Poznaniu

(delegatury/oddziały także w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile)

pl. Wolności 17

61-739 Poznań

www.poznan.uw.gov.pl/informacje-ogolne

Powiatowy Urząd Pracy

ul. Czarnieckiego 9

61-538 Poznań

www.poznan.praca.gov.pl

Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu

(lub jeden z jego oddziałów –
dane kontaktowe na stronie internetowej)

ul. Marcelińska 90

60-324 Poznań

www.poznan.pip.gov.pl

4. Działalność gospodarcza

Niektórzy cudzoziemcy mogą prowadzić w Polsce działalność gospodarczą w takich samych formach, jak obywatele polscy. Dotyczy to m.in.:

- ▶ obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i określonych członków ich rodzin,
- ▶ cudzoziemców przebywających na podstawie zezwolenia na pobyt stały albo rezydenta długoterminowego UE,
- ▶ cudzoziemców przebywających na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego ze względu na studia stacjonarne, małżeństwo z obywatelem polskim, połączenie z rodziną,
- ▶ posiadaczy ważnej Karty Polaka,
- ▶ cudzoziemców objętych jedną z form ochrony międzynarodowej (status uchodźcy, ochrona uzupełniająca),
- ▶ obywateli Ukrainy przebywających w Polsce legalnie.

Inni cudzoziemcy mogą podejmować działalność gospodarczą jedynie w formie spółek: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjnej. Najczęściej wybieraną przez cudzoziemców spółką jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z uwagi na łatwość jej założenia.

REJESTRACJA JEDNOOSOBOWEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) www.ceidg.gov.pl
- wpis jest darmowy
- wniosek składa się osobiście/przez internet/pocztą w Wydziale Działalności Gospodarczej i Rolnictwa Urzędu Miasta Poznania na ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 404, 61-441 Poznań

REJESTRACJA SPÓŁKI

- wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS)
- wpis podlega opłacie od 250 zł do 500 zł
- wniosek składa się osobiście/przez internet/pocztą za pośrednictwem Sądu Rejonowego

WAŻNE: Podczas rejestracji działalności gospodarczej w urzędzie miasta musisz mieć ze sobą dokument, który potwierdza prawo do prowadzenia działalności w takiej formie (np. decyzję, na podstawie której została wydana karta pobytu).

Swoją firmę zarejestrujesz w urzędzie miasta lub gminy, w której mieszkasz. Możesz to także zrobić online na stronie: www.biznes.gov.pl.

Ważne adresy:

W Poznaniu prowadzone są szkolenia i konsultacje na temat zakładania działalności gospodarczej w Polsce. Więcej informacji:

Wydział Działalności Gospodarczej i Rolnictwa Urzędu Miasta Poznania

ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 404
61-441 Poznań
www.poznan.pl/poznanbiznespartner

Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości

ul. Klasztorna 16
61-779 Poznań
www.poznan.praca.gov.pl/powp

5. Edukacja

Przedszkole i zerówka

Jeśli Twoje dziecko ma co najmniej 3 lata, możesz (ale nie musisz) je zapisać do przedszkola. Masz do wyboru przedszkola publiczne i prywatne. Zapisy odbywają się w marcu każdego roku. W celu zapisania dziecka należy wypełnić wniosek i złożyć go w sekretariacie przedszkola. Przedszkola, które mają wolne miejsca, mają możliwość przyjmowania dzieci również w trakcie roku.

Lista przedszkoli publicznych oraz szczegółowe informacje są dostępne na stronie: www.nabor.pcss.pl/poznan/przedszkole.

Zanim dziecko pójdzie do szkoły, musi odbyć obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. zerówka). Jeśli Twoje dziecko ma 5-6 lat, należy je zapisać do zerówki. Możesz to zrobić w przedszkolu lub w szkole.

Szkoła

Dzieci rozpoczynają obowiązkową edukację szkolną w roku, w którym kończą 7 lat. Dziecko może uczęszczać do szkoły obwodowej (najbliższego miejsca zamieszkania) lub spoza swojego rejonu.

Do I klasy publicznej szkoły podstawowej dzieci cudzoziemskie przyjmowane są na takich warunkach jak dzieci polskie – należy wypełnić zgłoszenie i zostawić je w sekretariacie szkoły. Szkoła spoza rejonu nie ma obowiązku przyjęcia ucznia/uczenicy. Aby zapisać dziecko do starszej klasy, należy przedstawić świadectwo lub inny dokument poświadczający ukończenie określonej klasy za granicą. Nauka w Polsce jest obowiązkowa do 18. roku życia.

W Poznaniu są także szkoły prywatne, w niektórych z nich edukacja odbywa się w języku angielskim.

Wsparcie w uczeniu się języka polskiego

Uczniowie-cudzoziemcy korzystają z nauki i opieki we wszystkich typach publicznych przedszkoli i szkół do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej na warunkach dotyczących obywateli polskich. Cudzoziemscy uczniowie szkół publicznych mają prawo do dodatkowej nauki języka polskiego.

Uczeń/uczenica może także skorzystać z dodatkowych zajęć wyrównawczych z przedmiotów nauczania. Mogą być one prowadzone przez 12 miesięcy i są bezpłatne.

W niektórych szkołach są prowadzone oddziały przygotowawcze - to klasy, w których uczą się uczniowie cudzoziemscy.

W wybranych szkołach obecna jest osoba pracująca jako asystent kulturowy, wspierająca uczniów z doświadczeniem migracji.

Ważne adresy:

Jeśli mieszkasz w powiecie poznańskim, zapytaj o szczegóły dotyczące edukacji w urzędzie miasta lub gminy w Twojej miejscowości.

Jeśli mieszkasz w Poznaniu:

Wydział Oświaty

Urząd Miasta Poznania
ul. Libelta 16/20
61-706 Poznań

Kuratorium Oświaty w Poznaniu

ul. Kościuszki 93
61-716 Poznań
<https://ko.poznan.pl/>

Studia

W Polsce można studiować na uczelniach publicznych lub niepublicznych. Istnieje system studiów stacjonarnych (zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku) i niestacjonarnych (zajęcia odbywają się w weekendy). Z reguły studia w Polsce dla cudzoziemców są odpłatne. Natomiast, jeśli masz Kartę Polaka, zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy albo jesteś obywatelem UE, możesz studiować nieodpłatnie.

Jeśli chcesz studiować w Polsce, możesz złożyć wniosek o przyjęcie na studia bezpośrednio do wybranej przez siebie szkoły wyższej. Szczegółowe warunki odbywania studiów oraz prawa i obowiązki studenta/studentki znajdziesz w regulaminie studiów dostępnym na wybranej uczelni.

6. Leczenie i ubezpieczenie

W Polsce można korzystać z publicznej służby zdrowia, która jest bezpłatna lub z prywatnej opieki medycznej, za którą trzeba zapłacić. Aby bezpłatnie korzystać ze świadczeń opieki zdrowotnej, należy ubezpieczyć się w Narodowym Funduszu Zdrowia (NFZ). Jeśli pracujesz w Polsce w oparciu o umowę o pracę lub umowę zlecenie, jesteś objęty/objęta ubezpieczeniem w ramach NFZ. Pracując na podstawie tych umów, możesz również bezpłatnie włączyć swoją rodzinę (małżonka, dzieci) w swoje ubezpieczenie. Taki zamiar musisz zgłosić swojemu pracodawcy. Z publicznej opieki zdrowia bezpłatnie mogą korzystać również inne grupy cudzoziemców (m.in. uchodźcy, dzieci uczęszczające do szkół i inni).

Możesz się także ubezpieczyć dobrowolnie w ramach NFZ. W tym celu musisz złożyć odpowiedni wniosek w oddziale NFZ właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Składki opłacasz wówczas samodzielnie na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). Szczegółowe informacje uzyskasz w NFZ i ZUS. Studenci mogą korzystać z oferty NFZ po obniżonych stawkach (po podpisaniu umowy).

Lekarz rodzinny to lekarz pierwszego kontaktu – osoba, która jako pierwsza leczy zapisanych u niego pacjentów. W razie potrzeby wydaje on skierowanie do poradni specjalistycznej lub do szpitala. Zapisz się do lekarza rodzinnego. Wybierz przychodnię najbliżej Twojego miejsca zamieszkania. Weź ze sobą dokument potwierdzający ubezpieczenie.

W sytuacjach zagrożenia życia zadzwoń po karetkę pogotowia ratunkowego: 999 lub wybierz ogólny numer alarmowy 112.

Ważne adresy:

Narodowy Fundusz Zdrowia

(Wielkopolski Oddział Wojewódzki)
ul. Grunwaldzka 158
60-309 Poznań
infolinia: 800 190 590

Delegatura w Kaliszu

ul. Skarszewska 42A
62-800 Kalisz
e-mail: kalisz@nfz-poznan.pl
tel.: 62 501 89 70

Punkty obsługi w Poznaniu

ul. Piekary 14/15
61-823 Poznań
lub
ul. Grunwaldzka 158
60-309 Poznań

Delegatura w Pile

ul. Wojska Polskiego 43
64-920 Piła
e-mail: pila@nfz-poznan.pl
tel.: 67 351 28 80

Delegatura w Lesznie

Plac Kościuszki 4
64-100 Leszno
e-mail: leszno@nfz-poznan.pl
tel.: 65 322 67 70

Delegatura w Koninie

ul. Szpitalna 43
62-500 Konin
e-mail: konin@nfz-poznan.pl
tel.: 63 222 35 40

Punkt Obsługi Klientów w Rawiczu

ul. Wały J. Dąbrowskiego 2
63-900 Rawicz
e-mail: leszno@nfz-poznan.pl
tel.: 65 545 51 49

Punkt Obsługi Klientów w Słupcy

ul. Traugutta 7
62-400 Słupca
e-mail: konin@nfz-poznan.pl
tel.: 63 222 30 14

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

(właściwy ze względu na adres zamieszkania, przynależność do oddziału ZUS możesz sprawdzić na stronie www.zus.pl)

W Poznaniu jest to:

I Oddział w Poznaniu

ul. Dąbrowskiego 12
60-908 Poznań

II Oddział w Poznaniu

ul. Starołęcka 31
61-361 Poznań
www.zus.pl

7. Emerytura i renta

Warunki uzyskania emerytury są takie same dla obywateli polskich, jak i dla cudzoziemców. Te warunki to:

- ▶ podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
- ▶ opłacanie składek,
- ▶ osiągnięcie wieku emerytalnego (kobiety – 60 lat, mężczyźni – 65 lat),
- ▶ posiadanie minimalnego stażu ubezpieczeniowego.

Szczegółowe informacje na temat warunków nabycia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) można uzyskać w serwisie internetowym ZUS w zakładce „Świadczenia”.

Jeśli jesteś seniorem/seniorką (60+), w Poznaniu możesz skorzystać z oferty Centrum Inicjatyw Senioralnych, które organizuje liczne wydarzenia, umożliwia zaangażowanie w ramach wolontariatu oraz prowadzi Punkt Informacji 60+.

Ważne adresy:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

(właściwy ze względu na adres zamieszkania, przynależność do oddziału ZUS możesz sprawdzić na stronie www.zus.pl)

W Poznaniu jest to:

I Oddział w Poznaniu

ul. Dąbrowskiego 12
60-908 Poznań

II Oddział w Poznaniu

ul. Starołęcka 31
61-361 Poznań
www.zus.pl

Centrum Inicjatyw Senioralnych

ul. Mielżyńskiego 24
61-725 Poznań
www.centrumis.pl

8. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna przysługuje tym cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą albo ubiegają się o nadanie tego statusu. Do świadczeń uprawnione są także inne grupy: posiadacze np.: zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz obywatele UE, a także obywatele Ukrainy posiadający status UKR. Uprawnieni cudzoziemcy, jeśli znajdują się w potrzebie, mają prawo

ubiegać się o różne formy pomocy społecznej (praca socjalna, pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne czy świadczenia pieniężne przeznaczone na utrzymanie).

Cudzoziemcom będącymi ofiarami handlu ludźmi przysługuje prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego.

Istnieje też kilka możliwości uzyskania wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi.

Rodzina 800+

W ramach tego programu wypłacane jest świadczenie wychowawcze w wysokości 800 zł miesięcznie na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, pod warunkiem, że rodzic posiada kartę pobytu z dopiskiem „dostęp do rynku pracy” i mieszka w Polsce wraz z rodziną.

WAŻNE: Do uzyskania świadczenia niezbędna jest plastikowa karta pobytu z dopiskiem „dostęp do rynku pracy”, sama decyzja pobytowa nie jest wystarczająca.

Tzw. becikowe

Jest to zapomoga od państwa z tytułu urodzenia dziecka. Jednorazowo w ciągu 12 miesięcy od urodzenia dziecka rodzic/opiekun może złożyć wniosek o „becikowe” i dostać 1000 zł, pod warunkiem spełnienia kryterium dochodowego i pozostawania pod opieką medyczną od 10. tygodnia ciąży. Uprawnienie to przysługuje wybranym grupom cudzoziemców (m.in. obywatelom UE, posiadaczom zezwolenia na pobyt stały, posiadaczom karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”).

Karta Dużej Rodziny

Jest to karta wydawana dla rodzin, w których wychowuje się co najmniej troje dzieci. Z kartą wiąże się system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, np. zniżki na bilety, zakupy w określonych sklepach, korzystanie z różnych atrakcji. Karta jest wydawana na wniosek, osobno dla każdego członka wielodzietnej rodziny. Jest nieodpłatna. Otrzymać ją mogą wybrane grupy cudzoziemców (np. obywatele UE, posiadacze zezwolenia na pobyt stały lub pobyt rezydenta długoterminowego UE, osoby objęte ochroną międzynarodową).

Ważne adresy:

Poznańskie Centrum Świadczeń

ul. Wszystkich Świętych 1
61-843 Poznań
www.pcs.poznan.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu

ul. Cześnikowska 18 B
60-330 Poznań
www.mopr.poznan.pl

9. Prawo jazdy

Sytuacja osób, które uzyskały prawo jazdy w innym państwie niż Polska zależy od tego, w jakim kraju zostało ono wydane. Obywatele państw członkowskich UE, Islandii, Norwegii, Lichtensteinu oraz Szwajcarii mogą swobodnie używać swojego prawa jazdy.

Natomiast, jeżeli prawo jazdy zostało wydane gdzie indziej, to można go używać w Polsce w ciągu pierwszych 6 miesięcy od przyjazdu. Następnie trzeba złożyć wniosek o wymianę zagranicznego prawa jazdy.

WAŻNE: Do tego wniosku należy dołączyć kopię karty pobytu, wizy lub innego dokumentu potwierdzającego posiadanie prawa pobytu w Polsce albo zaświadczenie, że studiujesz co najmniej od 6 miesięcy.

W niektórych przypadkach przy wymianie zagranicznego prawa jazdy trzeba będzie zdać teoretyczną część egzaminu na prawo jazdy. Istnieje możliwość zdawania tego egzaminu w języku angielskim.

Ważne adresy:

Prawo jazdy wymienisz w urzędzie miasta lub starostwie powiatowym w swojej okolicy, na przykład:

Jeśli mieszkasz w Poznaniu:

Urząd Miasta Poznania
Wydział Spraw Obywatelskich
i Upnień Komunikacyjnych

ul. Gronowa 22a
61-655 Poznań

oraz

ul. 28 Czerwca 1956r. 404

61-441 Poznań

oraz

ul. Libelta 16/20

61-706 Poznań

infolinia: 61 646 33 44

Jeśli mieszkasz w powiecie poznańskim:

Starostwo Powiatowe w Poznaniu
Wydział Komunikacji i Transportu

ul. Jackowskiego 18
60-509 Poznań

10. Komunikacja miejska w Poznaniu

Bilety i karta PEKA

W komunikacji miejskiej możesz korzystać z biletów jednorazowych. Bilet czasowy obowiązuje w sieci tramwajowej oraz autobusowej. Możesz też wyrobić sobie kartę PEKA, czyli plastikowy bilet, który doładowujesz elektronicznie i możesz korzystać z niego, płacąc za tyle przystanków, ile przejedziesz (wystarczy przyłożyć kartę do czytnika za każdym razem przy wsiadaniu i wysiadaniu z tramwaju/autobusu). Możesz również skorzystać z biletu okresowego na jedną lub wszystkie linie.

Wniosek o kartę możesz złożyć w punkcie Zarządu Transportu Miejskiego (ZTM) – w Poznaniu znajduje się kilkanaście takich punktów - lub elektronicznie na stronie: www.peka.poznan.pl. Karta PEKA wydawana jest bezpłatnie. Jeżeli posiadasz status studenta w Polsce lub studenta zagranicznego i ważną na dany rok kalendarzowy międzynarodową legitymację ISIC, możesz ubiegać się o 50% zniżkę na bilety.

Jeśli płacisz podatki w Poznaniu, możesz kupić bilet ze specjalną ulgą, tzw. zniżką metropolitalną.

Jeżeli chcesz gdzieś dojechać, a nie wiesz, które tramwaje/autobusy Cię tam zawiozą, skorzystaj z wyszukiwarki najszybszych połączeń: www.jakdojade.pl (również w wersji mobilnej).

Ważne adresy:

Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu

Biuro Obsługi Klienta
ul. Matejki 59
60-770 Poznań
www.ztm.poznan.pl

PAMIĘTAJ: Każda miejscowość może mieć inne zasady korzystania z komunikacji miejskiej. Pamiętaj, by sprawdzić zasady oraz kupić bilet przed podróżą.

MIGRANT INFO POINT
AL. MARCINKOWSKIEGO 11
61-827 POZNAŃ

migrant.poznan.pl

[migrantinfopoint](https://www.facebook.com/migrantinfopoint)

[migrantinfopoint](https://www.instagram.com/migrantinfopoint)

office@migrant.poznan.pl

+48 503 979 758